

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	08.01.2021
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 29.12.2020, 28

Töötajate üleühenduselise kaasamise seadus¹

[RT I 2007, 22, 112- jõust. 23.03.2007]

Vastu võetud 12.01.2005

RT I 2005, 6, 21

jõustumine 11.02.2005

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
14.02.2007	RT I 2007, 22, 112	23.03.2007
21.11.2007	RT I 2007, 65, 405	15.12.2007
17.12.2008	RT I 2009, 5, 35	01.07.2009
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
16.06.2011	RT I, 04.07.2011, 1	14.07.2011
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
15.02.2017	RT I, 01.03.2017, 2	11.03.2017, osaliselt 10.10.2017
12.04.2017	RT I, 28.04.2017, 1	08.05.2017
09.12.2020	RT I, 29.12.2020, 2	08.01.2021

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolev seadus sätestab õiguslikud alused:

- 1) Euroopa tööühenduse asutamiseks või informeerimis- ja konsulteerimismenetluse sisseseadmiseks üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi tasandil;
 - 2) töötajate kaasamiseks Euroopa äriühingu (*Societas Europaea*, edaspidi *SE*) ja Euroopa ühistu (*Societas Cooperativa Europaea*, edaspidi *SCE*) tegevusse.
- [RT I 2007, 22, 112- jõust. 23.03.2007]

§ 2. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on edendada töötajate kaasamist, milleks on:

- 1) töötajate informeerimine ja konsulteerimine üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi tegevusest või
 - 2) töötajate informeerimine, konsulteerimine ja osalemine SE ning SCE tegevuses.
- [RT I 2007, 22, 112- jõust. 23.03.2007]

§ 3. Põhimõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse järgmisi põhimõisteid:

1) informeerimine tähendab töötajate esindajatele asjakohasel tasandil teabe edastamist viisil, mis võimaldab töötajatel saada õigeaegselt selget ja piisavalt põhjalikku ülevaadet ettevõtja struktuurist, majanduslikust ja tööhoive olukorrast ning nende võimalikust arengust ja muudest töötajate huve puudutavatest asjaoludest, samuti saada aru olukorra ja muude asjaolude mõjudest töötajatele ning vajaduse korral valmistada konsulteerimiseks;

[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

2) konsulteerimine tähendab töötajate esindajate ja ettevõtja vahelist seisukohtade vahetamist ning dialoogi pidamist asjakohasel tasandil ja viisil, mis võimaldab töötajate esindajatel esitada mõistliku aja jooksul arvamusi konsulteerimise teemaks olevate kavandatavate meetmete kohta, mida ettevõtja võib otsustamisprotsessis arvesse võtta, ning saada ettevõtjalt põhjendatud vastuseid esitatud arvamustele;

[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

3) liikmesriik käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga liitunud riik.

2. peatükk TÖÖTAJATE KAASAMINE ÜLEÜHENDUSELISE ETTEVÕTJA VÕI ÜLEÜHENDUSELISE ETTEVÕTJATE GRUPI TASANDIL

1. jagu Üldsätted

§ 4. Käesoleva peatüki kohaldamine

(1) Käesolevat peatükki kohaldatakse järgmistel juhtudel:

1) üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrolliva ettevõtja keskjuhatuse asub Eestis,

2) üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrolliva ettevõtja keskjuhatuse ei asu liikmesriigis, kuid vajaduse korral selleks määratud liikmesriikide keskjuhatuse esindaja asub Eestis, või

3) üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrolliva ettevõtja keskjuhatuse ei asu liikmesriigis ja keskjuhatuse esindajat liikmesriikides määratud ei ole, kuid mille liikmesriikide võrdluses suurima töötajate arvuga ettevõtte või suurima töötajate arvuga kontrollitav ettevõtja asub Eestis.

[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(2) [Kehtetu -RT I, 01.03.2017, 2- jõust. 10.10.2017]

(3) Olenemata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust, kohaldatakse töötajate arvu kindlaksmääramisel Eestis käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud ning läbirääkimiste erikomisjoni ja Euroopa töönoukogu Eesti töötajaid esindavate liikmete valimisel käesoleva seaduse §-des 17 ja 25 sätestatud.

[RT I 2007, 22, 112- jõust. 23.03.2007]

§ 4¹. Informeerimise ja konsulteerimise sisseseadmine

Töötajate kaasamise edendamiseks üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi tasandil asutatakse Euroopa töönoukogu või seatakse sisse muu informeerimis- ja konsulteerimismenetlus. Informeerimis- ja konsulteerimismenetlus tuleb kehtestada ning rakendada viisil, mis tagab informeerimis- ja konsulteerimismenetluse ning üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselise ettevõtjate grupi otsustusprotsessi tõhususe.

[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

§ 5. Ettevõtja

Käesolevas seaduses ettevõtja kohta sätestatud kohaldatakse ka muudele juriidilistele isikutele, välja arvatud riik ja kohaliku omavalitsuse üksus.

[RT I 2007, 22, 112- jõust. 23.03.2007]

§ 6. Ettevõtte

[Kehtetu -RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

§ 7. Üleühenduseline ettevõtja

Üleühenduseline ettevõtja on ettevõtja, kellel on liikmesriikides kokku vähemalt 1000 töötajat, kellest vähemalt kahes liikmesriigis on kummaski vähemalt 150 töötajat.

§ 8. Üleühenduseline ettevõtjate grupp

Üleühenduseline ettevõtjate grupp on ettevõtjate grupp, millel on:

- 1) liikmesriikides kokku vähemalt 1000 töötajat;
- 2) vähemalt kaks gruppi kuuluvat ettevõtjat eri liikmesriikides;
- 3) vähemalt üks gruppi kuuluv vähemalt 150 töötajaga ettevõtja ühes liikmesriigis ja vähemalt üks gruppi kuuluv vähemalt 150 töötajaga ettevõtja teises liikmesriigis.

§ 9. Töötajate arvu kindlaksmääramine Eestis

Eestis asuva üleühenduselisse ettevõtjate gruppi kuuluva ettevõtja ja üleühenduselise ettevõtja ettevõtete töötajate arvu kindlaksmääramisel võetakse aluseks nende töötajate keskmine arv, kes on ettevõtjaga töösuhtes olnud viimase kahe aasta jooksul, arvates läbirääkimiste alustamisest Euroopa töönoukogu asutamiseks või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetluse sisseseadmiseks.

§ 10. Kontrolliv ettevõtja

(1) Kontrolliv ettevõtja käesoleva seaduse tähenduses on ettevõtjate gruppi kuuluv ettevõtja, kes omab ühe või enama ettevõtjate gruppi kuuluva ettevõtja (kontrollitav ettevõtja) üle valitsevat mõju omandi või rahalise osaluse omamise kaudu, lepingu või põhikirja alusel või muul viisil, millega otseselt või kaudselt võib teist ettevõtjat mõjutada.

(2) Kui pole tõendatud vastupidist, eeldatakse ühe ettevõtja valitsevat mõju teise ettevõtja üle, kui ettevõtja otseselt või kaudselt:

- 1) omab enamikku selle ettevõtja märgitud kapitalist,
- 2) kontrollib selle ettevõtja emiteeritud kapitaliga seotud hälteenamust või
- 3) saab nimetada või tagasi kutsuda enamiku selle ettevõtja juhtorgani liikmetest.

(3) Valitseva mõju teostamiseks ei loeta ülesannete täitmist likvideerimismenetluses, maksevõla sissenõudmisel või muudel sellesarnastel juhtudel.

(4) Kui mitu ettevõtjate gruppi kuuluvat ettevõtjat vastavad üheaegselt ühele või enamale käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tingimusele, loetakse kontrollivaks ettevõtjaks ettevõtja, kes vastab lõike 2 punktis 3 sätestatud tingimusele. Kui ükski ettevõtjate gruppi kuuluv ettevõtja ei vasta lõike 2 punktis 3 nimetatud tingimusele, loetakse kontrollivaks ettevõtjaks ettevõtja, kes vastab lõike 2 punktis 2 nimetatud tingimusele, kui ei suudeta tõendada, et teine ettevõtja omab valitsevat mõju.

(5) Olenemata käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatust, ei loeta ettevõtjat kontrollivaks teise ettevõtja suhtes, kus ettevõtjal on osalus, kui esimesena nimetatud ettevõtja on nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.01.2004, lk 1–22) artikli 3 lõike 5 punktis a või c sätestatud äriühing.
[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(6) Kontrolliva ettevõtja kindlaksmääramisel kohaldatakse selle liikmesriigi õigust, mille kohaselt see ettevõtja tegutseb. Kui ettevõtja ei tegutse liikmesriigi õiguse kohaselt, kohaldatakse kontrolliva ettevõtja kindlaksmääramisel selle liikmesriigi õigust, kus asub selle ettevõtja esindaja või viimase puudumisel ettevõtjate gruppi kuuluva suurima töötajate arvuga ettevõtja juhtorgan.

(7) Kontrolliv ettevõtja ja tema kontrollitavad ettevõtjad moodustavad ettevõtjate grupi.

§ 11. Keskjuhatuse ja juhtkond

(1) Keskjuhatuse on üleühenduselise ettevõtja juhtorgan või üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrolliva ettevõtja juhtorgan.

(2) Juhtkond on üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrollitava ettevõtja juhtorgan või üleühenduselise ettevõtja ettevõtte juhtimise eest vastutav isik või vastutavad isikud vastavalt ettevõtja otsusele, põhikirjale või ühingulepingule.

§ 12. Keskjuhatuse kohustus

(1) Keskjuhatuse on kohustatud tagama vajalikud tingimused ja meetmed üleühenduselise ettevõtja või ettevõtjate grupi Euroopa töönoukogu asutamiseks või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetluse sisseseadmiseks.

(2) Kui üleühenduselisse ettevõtjate gruppi kuulub üks või rohkem üleühenduselist ettevõtjat või üleühenduselist ettevõtjate gruppi, asutatakse Euroopa töönoukogu ainult grupi tasandil, välja arvatud, kui informeerimise ja konsulteerimise kokkuleppega ei ole määratud teisiti.

(3) Kui keskjuhatuse ei asu liikmesriigis, määrab keskjuhatuse vajaduse korral oma esindaja Eestis, kes täidab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustusi. Sellise esindaja puudumisel täidab kohustusi selle liikmesriigi üleühenduselise ettevõtja ettevõtte või üleühenduselise ettevõtjate grupi sellise kontrollitava ettevõtja juhtkond, kus töötab liikmesriikide võrdluses kõige rohkem töötajaid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud esindaja või esindajad või nende puudumisel juhtkond täidavad käesolevast seadusest tulenevaid keskjuhatuse ülesandeid.

§ 13. Euroopa tööõukogu

Euroopa tööõukogu on töötajaid esindav organ, mis on moodustatud vastavalt käesoleva seaduse §-s 21 nimetatud kokkuleppele või vastavalt käesoleva peatüki 2. ja 3. jaotise sätetele eesmärgiga informeerida ja konsulteerida üleühenduselise ettevõtja ja üleühenduselise ettevõtjate grupi töötajaid.
[RT I 2007, 22, 112- jõust. 23.03.2007]

§ 13¹. Euroopa tööõukogu pädevus või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetluse ulatus

(1) Euroopa tööõukogu pädevus informeerimisel ja konsulteerimisel või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetlus piirduv riigiüleste küsimustega.

(2) Riigiüleised küsimused puudutavad üleühenduselist ettevõtjat või ettevõtjate gruppi tervikuna või vähemalt kahte eri liikmesriikides asuvat ettevõtet või ettevõtjate gruppi kuuluvat ettevõtjat.
[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

§ 14. Keskjuhatuse ja Euroopa tööõukogu koostöö

Keskjuhatuse ja Euroopa tööõukogu teevad koostööd vastastikuse usalduse alusel, lähtudes nii töötajate kui ettevõtjate huvidest. Sama põhimõtet kohaldatakse ka keskjuhatuse ja töötajate esindajate koostööle informeerimis- ja konsulteerimismenetluse raames.

2. jagu

Euroopa tööõukogu asutamine ning töötajate informeerimise ja konsulteerimise menetluse sisseseadmine

1. jaotis

Läbirääkimised töötajate informeerimise ja konsulteerimise üle

§ 15. Läbirääkimiste alustamine

(1) Keskjuhatuse alustab läbirääkimisi Euroopa tööõukogu asutamiseks või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetluse sisseseadmiseks omal algatusel või vähemalt kahe liikmesriigi vähemalt 100 töötaja või nende esindaja kirjalikul taotlusel. Mitme samaaegse taotluse korral liidetakse esitatud taotlustel märgitud töötajad või töötajate allkirjad.

(2) Töötajatel või nende esindajatel on õigus läbirääkimiste alustamise taotlemise otsustamiseks saada keskjuhatusest teavet eelkõige töötajate arvu ja nende jaotuse kohta liikmesriikides ettevõtjate ja ettevõtete vahel, samuti saada teavet ettevõtja või ettevõtjate grupi struktuuri kohta.
[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule on töötajatel või nende esindajatel, samuti ettevõtjate gruppi kuuluvatel ettevõtjatel õigus saada ettevõtetelt, ettevõtjatelt ja ettevõtjate gruppi kuuluvatel ettevõtjatelt teavet, mis on vajalik üleühenduselise ettevõtja või üleühenduselisse ettevõtjate gruppi kuulumise kontrollimiseks ja keskjuhatuse ülesannete täitja väljaselgitamiseks. Teave hõlmab eelkõige käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teavet.
[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(4) Kui taotlus esitatakse Eestis asuval üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrollitava ettevõtja või üleühenduselise ettevõtja ettevõtte juhtkonnale, edastab viimane selle viivitamata keskjuhatusele ja teavitab taotluse edastamisest taotluse esitanud töötajaid või nende esindajaid.

§ 16. Läbirääkimiste erikomisjoni koosseis

(1) Läbirääkimiste erikomisjon on organ, mis moodustatakse eesmärgiga pidada keskjuhatusega läbirääkimisi Euroopa tööõukogu asutamiseks või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetluse sisseseadmiseks.

(2) [Kehtetu -RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(3) Läbirääkimiste erikomisjonis on vähemalt üks töötajate esindaja igast liikmesriigist, kus asub üleühenduseline ettevõtja, tema ettevõtte või üleühenduselise ettevõtjate grupi kontrolliv ettevõtja või kontrollitav ettevõtja.

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule jaotatakse töötajate esindajate kohad läbirääkimiste erikomisjonis proportsionaalselt üleühenduselise ettevõtja või üleühenduseliste ettevõtjate grupi töötajate arvuga igas liikmesriigis, eraldades igale liikmesriigile täiendavalt ühe koha sellise töötajate arvu kohta, mis moodustab kõikide liikmesriikide töötajate koguarvust 10%.

[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(5) Läbirääkimiste erikomisjon ja keskjuhatuse võivad kokku leppida, et komisjonis on õigus osaleda ka teiste riikide töötajate esindajatel, määrates nende arvu ning komisjoni töös osalemise staatuse.

§ 17. Läbirääkimiste erikomisjoni Eesti töötajaid esindavate liikmete valimine

(1) Eestis asuva käesoleva seaduse § 16 lõikes 3 nimetatud ettevõtja või ettevõtte töötajaid esindava läbirääkimiste erikomisjoni liikme või liikmed valib töötajate üldkoosolek. Läbirääkimiste erikomisjoni liikme või liikmete valimise korra kinnitab töötajate üldkoosolek. Valimise kord peab tagama kõikidele töötajatele võimaluse osaleda valimistel.

(2) Kui Eestis asub mitu käesoleva seaduse § 16 lõikes 3 nimetatud ettevõtjat või ettevõtet, valib läbirääkimiste erikomisjoni liikme või liikmed töötajate esindajatest moodustatud ühisesindus. Ühisesindusse kuulub igast asjaomase ettevõtjast või ettevõttest kolm töötajate esindajat, kes on valitud töötajate endi hulgast vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud läbirääkimiste erikomisjoni liikme või liikmete valimise korrale.

(3) Ühisesinduse kutsub kokku suurima töötajate arvuga ettevõtja või ettevõtte vanuselt vanim töötajate esindaja. Ühisesinduse liikme hääle arv määratakse proportsionaalselt tema poolt esindatava ettevõtja või ettevõtte töötajate arvuga. Ühe ettevõtja või ettevõtte töötajate esindajatel on igaühel sama hääle arv.

§ 18. Läbirääkimiste erikomisjoni liikmetest teavitamine

(1) Läbirääkimiste erikomisjon annab keskjuhatusele ja asjaomastele Euroopa töötajate ning tööandjate ühingutele viivitamata teada läbirääkimiste alustamisest ja oma liikmetest, näidates nende nimesid ja kontaktandmed, samuti ettevõtja või ettevõtte, kelle töötajaid liige esindab. Asjaomaste Euroopa töötajate ja tööandjate ühingute nimekirja avaldab Euroopa Komisjon.

[RT I, 04.07.2011, 1- jõust. 14.07.2011]

(2) Keskjuhatuse edastab saadud teabe üleühenduselise ettevõtja ettevõtete või ettevõtjate gruppi kuuluvate ettevõtjate juhtkondadele.

§ 19. Kokkuleppe sõlmimine läbirääkimiste erikomisjoni ja keskjuhatuse vahel

(1) Läbirääkimiste erikomisjon peab keskjuhatusega koostöö ja vastastikuse usalduse alusel läbirääkimisi eesmärgiga jõuda kirjalikule kokkuleppele, millega määratakse kindlaks Euroopa tööõnukogu asutamine või muu informeerimis- ja konsulteerimismenetlus.

(2) Keskjuhatuse varustab läbirääkimiste erikomisjoni õigeaegselt teabe ja dokumentidega, mida komisjon vajab oma ülesannete täitmiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppe sõlmimiseks korraldab keskjuhatuse viivitamata pärast läbirääkimiste erikomisjoni koosseisu selgumist nimetatud komisjoniga asutamiskoosoleku, millest teavitatakse ka juhtkondi.

(4) Läbirääkimiste erikomisjon võib vähemalt kahekolmandikulise häälteenamusega otsustada, et läbirääkimisi ei alustata või lõpetatakse juba alustatud läbirääkimised. Otsus peatab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kokkuleppe sõlmimise menetluse. Sellisel juhul ei kohaldata käesoleva jao 3. jaotises sätestatud läbirääkimiste mittealustamise või lõpetamise otsus vormistatakse kirjalikult koos hääletustulemustega. Otsusele kirjutab alla läbirääkimiste erikomisjoni volitatud liige. Otsuse ärakiri saadetakse keskjuhatusele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud otsuse vastuvõtmise järel ei või uut taotlust läbirääkimiste alustamiseks esitada varem kui kahe aasta möödumisel, välja arvatud, kui pooled ei kehtesta lühemat perioodi.

§ 20. Läbirääkimiste erikomisjoni töökorraldus ja kulud

(1) Läbirääkimiste erikomisjon ja keskjuhatuse võivad kokkuleppel kehtestada läbirääkimiste reglemendi. Kui reglementi ei kehtestata, võivad läbirääkimiste erikomisjon ja keskjuhatuse asutamiskoosoleku alguses kindlaks määrata, kuidas korraldatakse edaspidised läbirääkimised.